

'Theater is niet alleen hoofd'

Interview | Boukje Schweigman wil dat publiek en spelers elkaar in de ogen kijken

Theatermaakster Boukje Schweigman (30) wil haar publiek een persoonlijke ervaring bezorgen. 'Je moet toeschouwers losweken uit hun kijkpatroon.'

Van onze medewerkster
Marian Buijs
DEN BOSCH

Nee, veel meer dan om het verhaal, gaat het haar om de beleving. Tenslotte komen de toeschouwers overal vandaan om spelers te zien, en als die twee partijen elkaar werkelijk kunnen ontmoeten kan er zoiets moois ontstaan. Dat is waar theater volgens haar over gaat. Zo'n ervaring, zo'n ontmoeting heb je toch in geen enkele andere vorm van kunst? Dat geeft theater zijn bestaansrecht.

Boukje Schweigman, vorig jaar afgestudeerd aan de mimeschool, klinkt geestdriftig en overtuigend. Ze staat te boek als veelbelovend en origineel. Voor de productie *Klep*, waarmee ze afstudeerde, kreeg ze vorig jaar de Ton Lutzprijs. Ze was er op uit de bezoekers een persoonlijke ervaring te bezorgen. Net als in *Ruim*, haar productie die vanavond in première gaat op het Theaterfestival

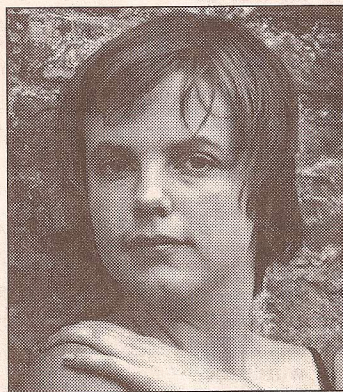
Boulevard in Den Bosch.

'Ik ga er van uit dat mensen naar het theater komen om iets te beleven. Maar we zitten allemaal vast in onze ideeën over de werkelijkheid en als we kijken, zoeken we onbewust naar een bevestiging daarvan. Dat staat een open blik vaak in de weg. Je moet je publiek dus eerst losweken uit dat kijkpatroon, om openheid te creëren.'

In *Klep* werd elke bezoeker in een verduisterd karretje gezet. Daarin werd je rondgereden tot elk besef van ruimte en tijd was verdwenen. Daarna keek je onvermijdelijk met een heel andere blik. 'Die overgang naar de voorstelling vind ik heel belangrijk. Soms laten we mensen heel lang door een gebouw lopen, in *Ruim* liggen ze op een wagen.'

Publiek wordt nieuwsgierig en alert als er zoiets onverwachts gebeurt. In het donker pik je elk geluid op, hoe klein ook. Zie ik daar wat? Wat hoor ik daar? Dan wil je alles zelf ontdekken en dat is precies de staat waarin je ontvankelijk bent en je gewone kijkgedrag achter je kan laten. Het is toch fantastisch om op het verkeerde been te worden gezet?'

In *Grond*, een eerdere productie, keken mensen naar boven, naar een verlaagd plafond waar een bol omhoog ging. Maar het leek alsof het plafond omlaag kwam. Ook in *Ruim* worden za-

Boukje Schweigman

FOTO RAYMOND RUTTING - DE VOLKSKRANT

ken op hun kop gezet. De spelers hangen ondersteboven en kijken de nok in, terwijl het publiek dezelfde houding inneemt.

Soms kan haar theater ook heel persoonlijk worden. In *Klep* was er zelfs sprake van een echte ontmoeting. Elke speler benaderde een toeschouwer, zocht naar een hand en keek de bezoeker lang en liefdevol aan.

Zo'n vorm vraagt wel om een klein publiek, dat kan nooit groter zijn dan een man of twintig. 'Zoiets als *Klep* of *Ruim* vraagt om intimiteit, anders werkt het niet. Ik doe het liever voor weinig mensen die dan echt even in een andere wereld zijn geweest. De consequentie is dat we het vaker moe-

ten spelen. *Ruim* spelen we drie keer per dag.'

Ruim is te zien in het Kruithuis in Den Bosch, een vesting. 'Het is een gebouw dat zich wilde verdedigen tegen de buitenwereld. Grappig, terwijl ik zo voor openheid ben. Als je mensen iets wilt laten ondergaan, hoop je dat ze zich niet verdedigen en afsluiten.'

De locatie werd haar aangeboden door de nieuwe festivaldirecteur Geert Overdam en ze vond het meteen geweldig. 'Het is een sprookje, met een prachtige binnentuin, en een schitterend houten dak. Die omgeving biedt alleen al een speciale ervaring. En door de manier waarop we de bezoekers meevoeren zien ze meer dan ze in eerste instantie denken.'

Dat ze na een jaar de overstap van de Toneelschool naar de Mimeschool heeft gemaakt, daar heeft ze nooit spijt van gehad. 'Mime gaat uit van de ruimte, de beweging, van het fysieke. Je wordt er opgeleid tot maker en speler, je krijgt alle kans je eigen taal te vinden, je eigen motor. Theater is niet alleen hoofd, het is voor mij veel meer een ontmoeting, elkaar in de ogen kijken, een belevenis.'

Ruim, concept en regie: Boukje Schweigman, vanaf vanavond t/m 15 augustus te zien op het Theaterfestival Boulevard in Den Bosch.